



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 70/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. F., N., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Z., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C/98/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2011 doručená sťažnosť M. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho

práva na nezávislom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C/98/00.

Zo sťažnosti vyplýva, že na okresnom súde sa od 18. júna 2000 viedlo konanie o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom, ktorého je sťažovateľ účastníkom.

Po opísaní podrobnej chronológie úkonov okresného súdu a účastníkov konania od júna 2001 sťažovateľ v závere uvádza, že mu bol 15. decembra 2010 doručený rozsudok okresného súdu, ktorým zamietol jeho žalobu. Dlhodobá nečinnosť a neefektívne úkony okresného súdu podľa sťažovateľa viedli *„k zmareniu uspokojenia mojej pohľadávky a k zmareniu spravodlivého rozhodnutia o nej a jej následného vymoženia o žalovaného B., s.r.o.“*.

Sťažovateľ tvrdí, že „neexistuje právny prostriedok, na základe ktorého by som mohol dosiahnuť zmenu alebo zrušenie rozhodnutia Okresného súdu Bratislava III. vo vzťahu k žalovanému B., s.r.o. z dôvodu jeho vymazania z obchodného registra a teda z dôvodu že nastal taký nedostatok konania vo vzťahu k žalovanému B., s.r.o., ktorý nemožno odstrániť (§ 104 ods. 1 OSP)“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd konštatoval, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prerokovane veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a žiadal priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 639,01 € a trovy konania v sume 306,34 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovený zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti pravidelne skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 12/01) sa ochrana základnému právu vrátane práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) trvalo alebo ešte pretrváva. Ak v čase, keď bola podaná sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádzalo k namietanému porušovaniu práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

Preto, ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k zbytočným prietahom v konaní nedochádzalo, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

1. Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 21. januára 2011.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol rozsudkom č. k. 34 C/98/2000-253 z 3. decembra 2010.

Na pojednávaní bol prítomný aj sťažovateľ. Proti rozhodnutiu okresného súdu sa sťažovateľ neodvolal a rozhodnutie nadobudlo podľa zistenia ústavného súdu právoplatnosť 21. januára 2011.

V čase podania sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ teda vedel, že jeho právna neistota v konaní už bola odstránená a v čase doručenia sťažnosti už tvrdené porušovanie označených práv postupom okresného súdu netrvalo.

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu, odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť podať proti rozhodnutiu okresného súdu odvolanie, teda riadny opravný prostriedok v lehote 15 dní od jeho doručenia, čo však nevyužil.

Ústavný súd poukazuje predovšetkým na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 215/07 a III. ÚS 27/2011).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Nemôže preto nahrádzať postupy

a rozhodnutia všeobecných súdov, a tak preberať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov za ochranu zákonnosti.

Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje.

Vo veci sťažovateľa okresný súd právoplatne rozhodol tak, že žalobu zamietol ešte 3. decembra 2010 za účasti sťažovateľa. Sťažovateľovi bolo rozhodnutie okresného súdu doručené 15. decembra 2010. Po rozhodnutí okresného súdu sa však nebránil riadnymi opravnými prostriedkami, ktoré mu umožňoval procesný kódex, ale priamo sa obrátil na ústavný súd so sťažnosťou na ochranu svojho označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta.

Právomoc všeobecných súdov poskytnúť v tomto smere ochranu sťažovateľovmu právu na základe opravných prostriedkov, ktorá vyplýva priamo z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku [§ 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku], vylučuje (s ohľadom na znenie čl. 127 ods. 1 ústavy) právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnosti smerujúcej priamo proti procesnému postupu a rozhodnutiu okresného súdu ako súdu prvého stupňa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2011